

Francka Zupančič:

Balzamina in trpotec.

Oba sta bila otroka rastlinstva, torej brat in sestra. Njuno skupno bivališče, koder sta zrastle, je kril košat vrh močnega kostanja. Ta in še par njegovega rodu je stalo v zapuščenem, samotnem vrtu ob potoku za staro graščino.

Večjega razločka ni bilo lahko najti med bratom in sestro, kot je bil med balzamino in trpotcem. Balzamina je bila jako nežna. Njeni lističi so se čutili med prsti tanki kot papir in mehki kot svila; njeni rumeni, čudnooblikani cveti, iz katerih se je tvoril tenak, podolgast sad, so viseli na nitnotankih stebelcih. Tudi občutnost rastlinice je bila zelo nežna. Če ji je manjkalo le malo moče — rabila je je mnogo — je že uvela povešala liste in cvete.

Trpotec je bil pa docela drugačen. Nežen ni bil kar nič. Njegovi močni, široki listi so se upirali v zemljo, in cvetni peclji so se močno dvigali pokonci. Mnogi, ki ga niso bolj poznali, so ga imeli za čisto navadno, vsakdanjo rastlino. Kdor ga je pa pazljivo opazoval, je videl, da so njegovi cveti, ki jih je nosil v dolgih klasih, zelo nežni in da dihaajo sladak vonj. Nikdar se ni videlo in poznalo na trpotcu, da mu česa nedostaje. Pomanjkanje moče ali kako drugo neprijetnost je lahko prenašal. In če so ljudje brezozirno stopali nanj, si ni storil iz tega nič. Mislil si je, da kdor leži na tleh, se pač ne sme čuditi, če je pohojen. Vsakokrat se je srčno zopet vzravnal in vzdignil. »Glavo kvišku!« je bilo njegovo geslo.

Tudi v svojem nagnenju sta si bila balzamina in trpotec docela različna. Trpotec je ljubil vse solnčno, balzamina vse sanjavo, senčno. Da, balzamina je bila zelo nežno čuteča — zase. Kjer ji je bilo kaj doseči, je odločno zahtevala. Kakor je bila šibka, neznatna, vendar je zahtevala prostor, velik prostor. Vsled tega je prišlo med njo in sosedi, ki so imeli balzamini slične slabosti, marsikdaj do prepira.

Ravno je bil oni dan spet razpor, ker je zavzela balzamina iznova nekaj prostora. »Le kako se morata tako porivati in siliti v ospredje!« je dela zaničljivo svojima nasprotnikoma: česnovemu mošnjaku in ostrožniku, »če imata že tako grda imena. Jaz se lepše imenujem, in gre mi prvo mesto. Balzamina sem! To ime je od balzama. Balzam pa je nekaj dragocenega.«

»Pač,« je rekel česnov mošnjak, »balzam je dragocen, ker leči rane in krepi. Ti pa nam ne dajaš nič koristi. Le prostor nam jemlješ!«

»Sploh ti ne daješ balzama,« je del ostrožnik, »ti se imenuješ le 'divja balzamina'.«

»Jaz divja?« se je zasrdila balzamina, »saj ne praskam, ne koljem ...«

V tem je odpadel mal, nezrel kostanj raz drevo in se dotaknil ene semenskih glavic balzamine. O, joj! Kostanj je naletel slabo. Vrglo ga je v stran, in le malo dotaknjeni sadek balzaminin se je razpočil, in peteri njega

deli so se skrčili skupaj kot prsti v pest. Seme pa se je razpršilo na vse strani — kot jezne besede razljučenega človeka.

Tako je storila balzamina ob vsaki priliki; nikdar ni potrpeala. Če ji je očital trpotec občutljivost, ga je zavračala in trdila, da nikakor ni občutljiva, samo nerazpoložena.

Otroci, ki so se pogosto igrali na tem mestu, so kmalu opazili slabost balzaminino in so ji nagajali: »Ne dotakni se me!« — Če je bil kateri izmed otrok vznevoljen ali hitro jezen, so mu kazali na balzamino in mu rekali: »Ne dotakni se me!«

Balzamina se je jezila, a se ni poboljšala. Še nasprotno: čimbolj se je bližalo poletje, tembolj je postajala občutljiva in razdražljiva. Trpotec pa je bil vedno dobre volje in pri otrocih najbolje vpisan. Dal jim je pa tudi vse, kar je imel. Iz prožnih stebelc so pletli otroci košarice, žilave liste so pa trgali, da so ostale same niti. Trpotčeve srebrno-prašno nadahnjene cvetne klase so pa nosili k noskom in jih vonjali. Dišali so prijetno kot včasih sladčice, in sedaj je bila mladež že s samim spominom na te dragocenosti zadovoljna. Trpotčevo zrelo, rjavo seme je nabirala Jelica in ga donášala kanarčku, da ga je zibal. Če se je pa kak razposajenček pobil ali si opraskal koleno, mu je pa ponudil prijazni trpotec svoje liste. Zmečkani in na rano položeni so jo naglo zlečili.

A človeška naklonjenost, posebno pa še otroška naklonjenost je izpremenljiva: od danes do jutri. Nekega dne je prišlo veselo krdelce z lopato in z motiko.

»Pod kostanjem naredimo vrtiček,« so vzklikali. Torej vse proč!

Trpotec in balzamino so izrvali in vrgli na grobljo. Tu sta ležala brez pomoči — izgubljena.

»Jaz umrem!« je vzdihala balzamina.

»Meni pa še ni do živega!« je odgovarjal trpotec. Delal je in delal in v kratkem — lahek dež mu je pripomogel — je zril svoje koreninice v mehko zemljo in je zopet stal pokonci.

»Naredi tudi ti tako!« je svetoval balzamini.

A ta se ni zgenila, ne premeknila. Žalosten je uvidel trpotec, kako je obležala revica na groblji. Pomažati ji ni mogel, bil je predaleč proč. Kmalu je bila uvela in mrtva. Uboga balzamina — tako je, če je stvarca le prenežna!

Trpotec pa ni imel dolgo časa za žalostno razmišljanje. Prišel je vrabec in poprosil ga je malo poboljška za nenasitni svoj želodček. Trpotec mu ga je ponudil. Glavo kvišku je stal na groblji. Ker je videl povsod le dobro, se mu je zdelo tudi tu sedaj najlepše. Srečnega se je počutil tu še bolj, ker tu ga je obsevalo zlatožarko solnce v izobilju.

